

EUFEMISME LEKSIKAL DAN METAFORA KEMATIAN DALAM DIALEK MELAYU KEDAH

Noriah binti Mohamed
Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan
Universiti Sains Malaysia, 11800 Gelugor
Pulau Pinang, MALAYSIA
noriahm@usm.my

Jamilah Bebe binti Mohamad
Pusat Bahasa Moden & Sains Kemanusiaan
Universiti Malaysia Pahang, Lebuhraya Tun Razak, 25300 Gambang
Pahang, MALAYSIA
ella_jamilahbebe@yahoo.com

ABSTRAK

Makalah ini membincangkan tabu dan eufemisme dalam salah satu subdialek dalam dialek Melayu Kedah, persamaan, serta perbezaannya berbanding dengan bahasa Melayu standard. Tabu ialah kod bahasa (perkataan, frasa, ayat, dan lain-lain) yang ditegah, dilarang, atau diharamkan untuk diperkatakan pada masa atau tempat tertentu. Untuk mengelakkan penggunaan kod bahasa yang tabu ini maka eufemisme digunakan. Eufemisme ialah kod bahasa yang dianggap lebih baik, lembut, sederhana, sopan, tertib, dan menyenangkan bagi memperkatakan perkara yang dianggap tabu. Dalam kertas kerja ini, eufemisme yang dibincangkan berfokus kepada penggantian leksikal dan metafora (frasa) waima eufemisme juga boleh muncul dalam bentuk ungkapan yang lebih panjang (ayat). Penggantian leksikal merujuk kepada penggantian kata dalam bentuk sinonim atau separa sinonim manakala metafora pula ialah pemakaian kata untuk menyatakan makna lain daripada makna biasa atau makna sebenar perkataan berkenaan menerusi perbandingan. Perbandingan eufemisme dalam kertas kerja ini memanfaatkan sebahagian gagasan idea pengelasan eufemisme oleh Saville-Troike (2003) dan dalam hal ini perbincangan berkisar sekitar eufemisme unsur kematian. Data dalam kertas kerja ini dipungut menerusi pemerhatian dan wawancara terhadap informan terpilih yang dilaksanakan di salah sebuah kampung di Kedah, iaitu Kampung Pengkalan Ikan Bilis, Sungai Lalang, Sungai Petani, Kedah. Data yang dirakamkan ditranskripsikan dan dipaparkan dalam bentuk ejaan biasa. Perbincangan menunjukkan bahawa eufemisme sebagaimana saranan Saville-Troike (2003) memang wujud dalam dialek Melayu Kedah untuk memperkatakan sesuatu perkara dengan cara yang lebih sopan. Namun demikian, sesuai dengan sifat dialek Melayu Kedah yang digunakan dalam kebanyakan situasi tidak formal, eufemisme dalam dialek ini menunjukkan persamaan dan perbezaan dengan bahasa Melayu standard.

Kata kunci: tabu, eufemisme, eufemisme unsur kematian, dialek Melayu Kedah.

Pengenalan

Di sebuah salun rambut, penulis tersenyum apabila mengingati dialog yang berikut:

Jadual 1.1: Perbualan 1

Pemilik salun	:	habis semua dia kasi sama itu jantan, rumah, kereta, duit
Pekerja salun	:	nasib baik dia tak gadai <u>kue</u> dia sekali hihhihi
Pemilik salun	:	kalau gadai <u>kue</u> lagi rugi lo
Penulis	:	kalau saya punya <u>kue</u> mesti dia takmo hahaha da kecut
Pemilik salun	:	<u>apam balik</u> semalam hehehe

Perbualan yang lebih kurang sama berlaku dalam filem *Cuti-cuti Malaysia* karya Ahmad Idham yang ditayangkan kepada umum pada 21 Oktober 2010. Dialog yang dilafazkan oleh Farid Kamil kepada Nora Danish pada minit 1:03 berbunyi seperti yang berikut: